

Medová země

Na sklonku noci

Hanni Münzer

přeložil Rudolf Řežábek

Medová země

Copyright © Hanni Münzer, 2023

Všechna práva vyhrazena.

*Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Translation © Rudolf Řežábek, 2026

Cover © Martin Kopecký, 2026

© DOBROVSKÝ s.r.o., 2026

ISBN 978-80-277-7082-3 (pdf)

Hanni Münzer

Medová země

Tessendorfská sága

Kniha první

přeložil Rudolf Řežábek

*Věnováno neznámým hrdinkám,
jejichž příběhy se nikdy nevyprávěly...*

DRAMATIS PERSONAE

*historické osobnosti jsou označené **

Obyvatelé statku Tessendorf:

Marguerite (Daisy) z Tessendorfu, mladá žena, která se chce dotknout oblaků

Ludwig (Louis) z Tessendorfu, Daisyin bratr a nejlepší přítel

Violette z Tessendorfu, její mladší sestra

Yvette z Tessendorfu, její francouzská matka

Kuno z Tessendorfu, její nepraktický otec

Hagen z Tessendorfu, Kunoův syn z prvního manželství. Chvástal.

Elvira z Tessendorfu, jeho žena

Sybille z Tessendorfu, Daisyina, Louisova a Violettina babička.

Vládne rodině železnou rukou z invalidního vozíku.

Waldo z Tessendorfu, Sybillin výstřední švagr

Winifred a Clarissa z Tessendorfu, Waldovy neprovdané sestry

Franz-Josef, Sybillin noblesní komorník

Hermine („Mitzi“) Gotzlowová, Daisyina nejlepší přítelkyně

Theres Stakensegelová, Mitzina teta a občasná pohroma, domácí kuchařka

Stanislaus „Zisch“ Krejčířík, nejznámější mrzutý stájník široko daleko

Nereida, Daisyina oblíbená klisna

Monsieur Fortuné, Yvettin mops

Ostatní:

Willi Hauschka, Louisův přítel

Antoine de Saint-Exupéry, pilot a spisovatel*

Marie la Sainte, pařížská prostitutka

Henry Prudhomme Roper-Bellows, britský gentleman

Hugo Brandis z Trostburgu, diplomat

Eugen Mendel senior, advokát

Martin Mendel junior, také advokát

Adelaide Kulkeová, duchovní rádkyně

Bertha Schimmelpfennigová, zvaná Rudá Olga

*Lotte Schimmelpfennigová, její sestra a vycházející filmová hvěz-
dička*

Říšské kancléřství a další:

*Paul von Hindenburg**

Wedige von der Schulenburg, Hindenburgův pobočník*

Albert Speer, Hitlerův architekt*

*Adolf Hitler**

Příslušníci SS a další:

Hermann Göring, předseda říšského sněmu*

Joachim von Ribbentrop, obchodník se sektem*

Hubertus von Greiff, policejní důstojník v hodnosti kapitána

Nic není těžší a nic nevyžaduje víc charakteru než být
v otevřeném protikladu ke své době a nahlas říct: NE!

Kurt Tucholsky

Zdálo se mi o zpěvu kosa za ranního úsvitu,

však slyšela jsem jen ticho.

Zdálo se mi o měsíci v stříbřitém jasu,

však zřela jsem jen temnotu.

Zdálo se mi o slunci na nebi zalitém světlem,

však co jsem cítila, byla prázdnota.

Zdál se mi sen o medové zemi.

Zdál se mi sen o sklonku noci.

Prolog

Každý život je jedinečný svým vlastním způsobem. Naše očekávání se naopak vzájemně podobají: nepomíjející láska, krásný domov, zdravé děti a pokud možno co nejméně bouří. Kdo by o tom nesnil?

A proto ruku na srdce: kdyby vám osud dal na výběr mezi klidným a bouřlivým životem, jak byste se rozhodli?

Jestliže tíhnete k té první možnosti, skoro bych vám doporučila tuhle knihu s mým příběhem zase vrátit do regálu. Nerada bych vás při divoké jízdě svým dobrodružným životem vyhodila ze sedla.

Když jsem se roku 1911 narodila na panském statku v Západním Pomořansku, Evropě vládli císaři, králové a car. Lidé byli poddaní, ženy z mé společenské vrstvy sloužily jako pouhá dekorace, pevně sešněrovaná v korzetech a konvencích, a pro dívky platila přísná pravidla. Všechna jsem je porušila. Moje výchova zahrnovala způsobné chování a společenskou konverzaci, hudbu (harfu, klavír, zpěv), jazyky a dějiny – od všeho trochu a ve výsledku jsem dostala jen špetku všeobecných znalostí. Učila jsem se, jak se má dáma ladně pohybovat, jak se příkladně naporcuje bezbranný humr z Helgolandu i jak se nenápadně a se špetkou vznešenosti vyplivne rybí kost do ubrousku. O životě jsem však nevěděla nic. V mé generaci nás připravovali na život po boku manžela. Za tímto účelem nám připravovali výbavu – komodu plnou nádobí a ložního prádla – a nás samotné vodili po různých společenských akcích jako chovné klisny, abychom ulovily manžela, jenž zplodí pár potomků,

nejlépe mužského dědice. Tím měl příběh skončit. Můj tím ale teprve začíná.

Dlouho jsem se sama nedokázala rozhodnout vůbec pro nic, to bylo mé dilema. Přitom jsem samozřejmě dobře věděla, co chci. Jenže každý den to bylo něco jiného. Hlavu jsem měla v oblacích, ráda jsem se nechávala unášet proudem a říkala občas „ano“, jen abych naplnila očekávání druhých. Těmi vlastními jsem se nezabývala. Teprve mnohem později jsem pochopila, že rozhodnutí formují, kým jsme a kým se chceme stát.

V té době jsem se už ocitla uprostřed světového dění. Potkala jsem je všechny: ty velké, malé i úzkoprsé, císařskou rodinu, stárnoucího Hindenburga, Hitlera a jeho spojence. Stala jsem se špiónkou, zachraňovala životy a jiné zase brala. Setkávala jsem se s umělci, snílky i dobrodruhy. Žila jsem v Berlíně, Římě a Paříži. Při tom jsem neznala cestu ani cíl, a přesto jsem nakonec dosáhla svého: vedla mě láska.

Tohle je můj příběh.

Kapitola I

Statek Tessendorf, Pomořansko, červen 1928

Marguerite z Tessendorfu, všemi zvaná Daisy, s povážlivě nedámským spěchem vyběhla po širokém schodišti, zahnula doprava a málem při tom srazila pokojskou i s košem na prádlo. Ani se nezastavila, zavolala na ni „Pardon!“ a uháněla dál chodbou vedoucí k západnímu křídlu. Tam rozrazila dveře, zabouchla je za sebou a celá udýchaná se o ně ztěžka opřela.

Její starší bratr Louis vzhlédl od psacího stolu. „Ach, Daisy! Co to tady zase vyvádíš?“ Nezněl ovšem příliš znepokojeně, protože byl na temperamentní výstupy své šestnáctileté sestry zvyklý.

„Zasnoubila jsem se!“ vyhrkla.

„U všech všudy! A kdo je ten šťastlivec?“

„Hugo,“ zašeptala Daisy a vůbec při tom nevypadala šťastně.

„Hugo z Trostburgu? Ten diplomat z Vídně? Babička už jistě sčítá majetky našich rodin, otec jako obvykle nepřítomně přikývne a matka se bezhlavě vrhne do pompézních příprav svatby. Malá Violette se bude těšit na nové šaty a náš závistivý nevlastní bratr Hagen zapálí svíčku, abys náhodou nepřivedla na svět syny, kteří by mu ukrojili z dědictví.“

„Syny?“ Daisy vytřeštila oči. „Na to jsem vůbec nepomyslela. Manželky přece rodí děti!“

„Obvykle ano, ale jde to i bez oddacího listu,“ poznamenal Louis suše.

Daisy se zatvářila, jako by právě polkla zkyslé mléko. Pohled jí ulpěl na trpytivém safíru na prstu. A v tu chvíli ji to místo začalo pálit, jako by se jí prst horkem rozpouštěl. V panice se snažila prsten stáhnout. Jenže ten šperk, který jí předtím hladce vklouzl na prst, se teď odmítal hnout.

„Pomoz mi!“ zvolala zoufale.

Louis ukončil sestřino trápení tím, že odběhl do koupelny a vrátil se s navlhčeným kouskem mýdla.

O pár vteřin později podržel šperk na denním světle u okna. „Pěkný a drahý. Proč jsi vlastně řekla ano?“

Daisy pokrčila rameny. „Hugo to celé dokonale připravil. Piknik u jezera, jahody a šampaňské. A ze stromu padaly okvětní lístky růží.“

„Jak můžou padat růžové lístky ze stromu?“

„Hugo poslal svého komorníka nahoru do koruny.“

„To navlékl chytře, nechal lézt jiného. Jen aby si na to nezvykl. A dál?“

„Poklekl přede mnou, strčil mi pod nos krabičku se šperkem a já řekla ano, dřív než jsem si vůbec uvědomila, co se děje. Bylo to jako ve snu.“

„Ach, Daisy! Kolikrát jsem ti to už připomínal: nejdřív myslet, potom jednat! Rozhodnutí určují, kdo jsme. I to nejbanálnější z nich má své následky. Och, a než zapomenu: gratuluju k zasnubám, sestřičko.“ Louis se zazubil od ucha k uchu.

„Ale já se přece nechci vdávat! Chci cestovat a poznávat svět!“

„Kvůli tomu bych si starosti nedělal,“ prohlásil Louis věčně. „Hugo má skvěle našlápnuto k diplomatické kariéře. Budeš ho doprovázet na jeho cestách.“

„Jenže pak budu muset tam, kam ho pošlou. Nakonec skončím někde v Karpatech a budu tam počítat medvědy!“

„Pak jsi, sestřičko, měla říct v ten správný okamžik ne.“

„Díky, to už teď vím taky,“ povzdechla si Daisy sklesle a ztěžka dosedla na postel. Ukazováčkem přejela po mateřském znaménku ve tvaru hvězdy na své tváři. Když byla malá, dlouho ho vnímala jako

vadu, protože farář se jednou v nedělním kázání rozhovořil o ďáblových znameních a označil je za projev zla. Možná na tom přece jen něco bylo, že přitahovala neštěstí. Vždycky se nějak připletla do malérů – jako dítě spadla do siláže i do studny, v zimě se propadla pod led na rybníce. A pokaždé vystavila nebezpečí i své záchránce. Dodnes ji přepadával třas, když si vzpomněla na ten hrozný den, kdy spadla i se svým poníkem Fee. Ubohé zvíře si tehdy zlomilo přední nohu. Od té doby u sebe Daisy nosila hřeb z jeho podkovy, jako výstrahu i vzpomínku.

Její otec Kuno byl velmi chytrý, a tak si duševního trápení své dcery všiml. A jeho příčinu našel právě v tom znaménku ve tvaru hvězdy. Podařilo se mu svou malou dcerku přesvědčit, že její znaménko rozhodně není žádnou vadou, ale že označuje ten nejchytřejší bod na jejím těle. Stačí se ho dotknout a hned ji začnou napadat moudré myšlenky.

Teď už Daisy začalo docházet, že s tím zasnoubením udělala pořádnou hloupost.

„Co si jen počnu?“ Sklopila oči a zadívala se na kotníčkové boty, jako by za její poslední pohromu mohly právě ony. Louis položil prsten na *Proměny* od Ovidia, z jejichž četby ho Daisy tak drsně vytrhla.

„Kde je Hugo teď?“ zajímal se.

„V knihovně, mluví s otcem.“

„Tak tam zajdi a přiznej pravdu.“

„Jakou pravdu, prosím tě?“

„Že nehodláš spojit svůj život s mužem a chceš raději být svobodná.“

Daisy přimhouřila oko. „Vážně? To mám říct?“

„Ne, samozřejmě že ne.“ Louis se ušklíbl. „Řekni Hugovi, že tě jeho žádost o ruku nevýslovně zaskočila, ale že jsi vzhledem ke svému mládí začala o svém souhlasu pochybovat. Hraj nesmělou naivku a trochu při tom zamrkej.“

„Mám předstírat, že jsem naivní husička?“

„To přece i jinak zvládáš skvěle.“

„Hmm,“ utrousila Daisy a smetla prsty neviditelné smítko z tví-
dové sukně. „Obávám se, že jsem taky trochu zranila Hugovu ješit-
nost...“ Zatřepotala víčky.

„Jejda, cos mu ještě provedla?“

„Po tom souhlasu mě chtěl políbit.“ Daisy napodobila jeho za-
milovaný tón: „Ó Daisy, udělala jsi mě tím nejšťastnějším mužem
na světě.“ Normálním hlasem pokračovala: „Hugo našpulil pus-
u jako kapr, vážně, bylo to, jako by mě líbala ryba. A jeho knír lechtal.
To by se chichotal každý.“ Daisy se na bratra vážně zadívala. „Nako-
nec jsem mu utekla. Krátce nato jsem ho viděla mizet s otcem do
knihovny. Myslíš, že ho požádá o mou ruku?“ Daisy si nervózně
začala okusovat nehet na palci.

„Bezpochyby,“ potvrdil Louis.

„Co si teď jenom mám počít?“

„Neptej se mě, zeptej se sama sebe, Daisy! Musíš se naučit hájit
své zájmy. Rozhodnutí je rozhodnutí, ať už správné, nebo špatné.“

„Ale nechť se rozhodnout je přece taky určitý druh rozhod-
nutí, že?“

„Jistě, ale to nic nemění na tvé svízelné situaci. Ledaže by sis
Huga vzala.“

„To je zcela nemožné!“ prohlásila Daisy s bezvýhradným pře-
svědčením.

Dusot kopyt a skřípění kol oznamovaly příjezd kočáru. Daisy se
rozběhla k oknu, a jakmile zahlédla bryčku taženou jedním koněm,
její tvář se rázem rozzářila. „Babička je zpátky! Ta to s Hugem určitě
vyřeší za mě.“

Louis rezignovaně rozhodil rukama. „Proboha, Daisy. Takhle se
nikdy nenaučíš nést následky za to, co jsi pokazila.“

„Ale tím přece babičce prokazuju laskavost. Řídit osudy všech
kolem sebe – to je snad smysl jejího života, ne?“

„Ty jsi nenapravitelná.“

Kapitola 2

Srpen 1928

Žádná věc nevypadá tak, jaká je. Nejméně člověk, ten kožený pytel plný triků a figlů.

Wilhelm Busch

„Franzi-Josefe, nevíte, kam se poděla má sestra Daisy?“ zeptal se Louis komorníka své babičky Sybille.

„Říkala, že si vezme malířský stojan a půjde do sadu, pane hrabě.“

Louis už dávno rezignoval na to, aby tomuto babiččinu noblesnímu komorníkovi vysvětloval, že žádným hrabětem není. Franz-Josef tvrději setrval ve své roli bývalého dvorního hofmistra z vídeňského císařského dvora a vystupoval stejně důstojně jako jeho jmenovec, zesnulý rakouský císař. S obdobnou urputností trval i na tom, že paní Sybille z Tessorofu bude oslovovat jako „Jasnost“ – ta ovšem na rozdíl od svého vnuka proti tomu nic nemítala. Franz-Josef kromě toho fungoval jako Sybillino třetí oko a ucho. Neuniklo mu nic – ani sluha plížící se v noci za pokojskou, ani skvrna na stříbrném podnose, ani sourozenci Louis a Daisy kující nějakou lotrovinu.

Louis poděkoval za informaci a odešel přes terasu z domu. Dole u zahradního schodiště se srazil se svou sestrou Violette. Měla na sobě bílé tenisové šaty a mávala raketou.

„Louisi! Zahraješ si se mnou jeden set?“

„Teď to nejde. Musím mluvit s Daisy.“

„Na Daisy máš čas vždycky, ale na mě nikdy,“ durdila se dvacítiletá dívka.

„No dobrá.“ Louis ustoupil, protože tak daleko od pravdy zase nebyla. „Za půl hodiny, platí? Do té doby si můžeš trénovat podání.“ Odměnou mu byl zářivý úsměv.

Daisy si postavila stojan do stínu jabloně. „Ale no tak, Nereido,“ slyšel ji Louis, jak hubuje svého koně. „Nemůžeš aspoň minutu stát klidně?“ Jenže půvabná trakénská klisna se mnohem víc zajímala o spadaná jablka než o to, aby své paní stála modelem. Pilně se přehrabovala v trávě tak daleko, jak jí to dovozovalo dlouhé vodítko.

Louis se musel usmát a nahlédl Daisy přes rameno. Na napnutém plátně zatím byla sotva načrtnutá silueta, přesto však bylo jasné, že se na něm začíná rýsovat právě Nereida.

„Dneska jsi v naturalistickém módu? To už jsi expresionismus zavrhl?“

„Jestli si nedá pozor, namaluju jí na čelo třetí oko jako Kyklopovi. A pátou nohu,“ zabručela Daisy. Uložila kreslicí potřeby. „Pojď, tohle dneska nemá cenu, a začíná být vedro. Zajdeme si něco sezobnout? Umírám hlad.“

„Jak to? Vždyť jsme teprve před chvílí snídali.“

„Ale to bylo v sedm hodin!“

„No právě, a teď je půl desáté.“

Daisy si povzddechla. „Podle mého žaludku je dávno čas oběda.“ Přešla ke koni a odvázala ho. „Ty už jsi měla dost, ty nenasyto. Teď pěkně na pastvinu.“ Nereida si na protest zlehka odfrkla, ale poslušně ji následovala.

Louis mezitím složil Daisyin stojan a kráčel vedle ní. Úkosem na něj pohlédl. „Proč jsi mě vlastně hledal?“

„Kvůli Hugovi, já...“

„Cože? Je tady?“ Daisy se prudce zastavila.

„Ne. A kdybys mě nechala domluvit, mohla sis ten šok ušetřit. Chtěl jsem ti něco navrhnout.“

O deset dní později ležela Daisy s puškou v ruce v rákosí a čekala, až bude mít na mušce oběd. Už týden byla s Louisem na cestě po Havole ve skládacích kajacích, zásoby se tenčily a ona snědla tolik porcí čerstvě ulovených ryb, že by ji vůbec nepřekvapilo, kdyby jí narostly ploutve. Nikdy nezamýšlela připojit se k Louisovi na jeho dlouhou plánovanou výpravu po braniborských jezerech. Jistě, měla ráda čerstvý vzduch, les a volnou krajinu, ale zpravidla si všechny tyto požitky vychutnávala raději z koňského hřbetu. Po skandálu, který následoval po zrušení zasnub s Hugem Brandisem z Trostburgu, ji však Louis přemluvil, aby jela s ním. A skutečně, změna prostředí a trocha odstupu jí prospěly. Vyčistilo jí to hlavu. Přesto jí Hugo stále zabíral značnou část myšlenek – stačilo, aby si na něj jen vzpomněla, a sevřel se jí žaludek.

Mimo rodinu se o jejich zasnoubení a zrušení zasnub vůbec nikdo nemusel dozvědět, jenže Hugo se už nemohl dočkat a tuhle novinu všude vytruboval. Na rozdíl od toho, co si Daisy myslela, její babička neměla ani v nejmenším v úmyslu jí z té šlamastyky pomoci.

„Jsi snad na hlavu?“ poznamenala rodilá Vídeňanka a zvedla při tom pravé obočí. „Kdo řekne ano, může říct i ne. Bud' si toho muže vezmeš, nebo mu vysvětlíš, že ho nechceš. To sis nadrobila sama, Marguerite, tak si to sama vyřeš. Servus.“ A *servus* u ní vždy znamenalo vyhazov, takže Daisy nezbylo než se odporoučet.

Avšak dát věci do pořádku bylo mnohem těžší, než čekala. Hugo Brandis z Trostburgu totiž odmítal přijmout, že změnila názor. Každý Daisyin argument proti sňatku okamžitě smetl ze stolu. Jestliže namítla, že je na svatbu příliš mladá, jen se usmál a prohlásil, že stárnutí půjde samo od sebe, a právě proto je rozumné, aby rozhodnutí přenechala jemu, zkušenějšímu, když je sama tak váhavá. Když řekla, že ho nemiluje, odpověděl, že láska se dostaví časem, až ho i s jeho přednostmi lépe pozná. A když namítla, že k tomu nikdy nedojde, protože láska není záležitostí předností, opáčil, že v tom případě

jeho láska vystačí pro oba. Daisy narazila na zeď mužské arogance a ignorance, jež vyvrcholila zasnubním oznámením v hojně čtených novinách *Berliner Illustrierte Zeitung*, které Hugo zveřejnil bez jejího vědomí.

Už ten samý den začaly od příbuzných a známých přicházet první gratulace k tomuto svazku. Daisy tomu nemohla uvěřit. Když se Hugo objevil v dobré náladě, v domněnání, že všechno je tak, jak má být, a že mu jeho snoubenka bude vděčná, protože konečně všechno vyjasnil, Daisy se na něj málem vrhla.

Tehdy i Hugovi začalo docházet, že Daisy nedělá drahoty jen naoko. Jeho sebejistota vzala zaslé.

„Ty hysterická kozo! S tím zasnubním oznámením jsi mě před celým světem zesměšnila!“

„Aha, takže teď za to můžu já?“ opáčila Daisy rozhořčeně. „To já s tím snad běžela do novin? Už jen to, jak se teď chováš, mi jasně ukazuje, že dělám dobře, když si tě nechci vzít. Ty nejsi ušlechtilý muž.“

„A kdo ti zrovna tohle našeptává? Tvůj rozmazlený bratříček poeta?“

Vzájemně si ještě vmetli do tváře spoustu dalších věcí. Během hádky to odnesla i benátská váza. Daisyino temperamentní chování mělo mnoho podob.

Ani tato ošklivá scéna však nedokázala otrást Hugovým přesvědčením, že je pro Daisy tím nejlepším mužem a ona to časem pochopí. Rozhodl se, že tak snadno se ho nezbaví, a v následujících týdnech ji doslova pronásledoval.

Kdyby Daisy nevěděla, jak se věci mají, domnívala by se, že Hugo má spojence v Hagenovi z Tessendorfu, jejím a Louisově nevlastním bratrovi z prvního manželství jejich otce Kuna. Jenže Hagen se přednostně zajímal o své vlastní vyšumělé já. Spíš to vypadalo, že si některý z početných sloužících přivydělával tím, že o ní Hugovi donášel informace. Hugo se začal v Tessendorfu objevovat bez ohlášení, číhal na ni při ranních vyjíždkách a nemohla

se zúčastnit žádné společenské události ani odpoledního tanečního čaje, aby se tam neukázal taky – vydával se při tom za jejího snoubence a jako takový se od ní nehnul na krok.

Matka Yvette si nakonec vzala dceru stranou. „*Chérie*,“ vysvětlovala se svým šarmantním francouzským přízvukem, „zranila jsi 'Ugovu ješitností.“

„Co mám dělat, *maman*?“

„Nic. Můžeš jen čekat a doufat, že tvé místo brzy zaujme jiná žena. Nebo že ti do života vstoupí jiný muž, který se 'Ugovi dokáže postavit. Z vlastní zkušenosti vím, že muži snášejí mnohem snáz, když je nahradí jiný muž, než když je žena jednoduše nechce.“

A právě proto teď Daisy ležela v odlehlé braniborské krajině u okraje tůně a číhala. Do hledí se jí dostala divoká kachna. Natáhla kohoutek a už pokládala prst na spoušť, když za ní praskla větev. Daisy sebou trhla, zbraň vystřelila a cíl o pořádný kus minula. Kachna zakvákala a uletěla.

Daisy se otočila a ocitla se tváří v tvář mladé ženě s batohem a puškou přes rameno. Husté tmavé vlasy rámovaly svěží a přívětivý obličej. „Promiňte,“ omluvila se neznámá. „Nechtěla jsem vás vylékat. Málem jsem o vás zakopla.“

„To nic. Kachnu to potěšilo. A já si alespoň nepromočím boty.“ Daisy se pracně zvedla a začala si z oblečení odstraňovat různé kousky rostlin.

„Pardon, jmenuji se Margret,“ představila se žena.

Daisy se musela pousmát. „Těší mě, Marguerite. Co vás zavedlo do téhle pustiny, Margret? Tedy kromě lovu?“

„Naše svatební cesta,“ odpověděla Margret ochotně. „S manželem jsme vyrazili na člunech z plavebního kanálu ve Špandavě.“

„To je zvláštní, my jsme také vyplouvali právě odtamtud!“ zvolala Daisy.

„Cestujete taky s manželem?“

„Ne, s bratrem Louisem. Abych byla upřímná, tenhle výlet byl jeho nápad. Nemyslím, že jsem stvořená pro život pod širákem.

Komáři jsou naprosto nesnesitelní.“ Daisy se ohnala po tiplici, která jí bzučela kolem hlavy.

Margret přikývla soucitně, ale zároveň i lehce pobaveně.

Daisy sice neuměla v lidech moc číst, ale přesto jí došlo, že Margret by si při volbě mezi pohodlím civilizace a dary přírody bez váhání zvolila to druhé. „Nemyslete si teď o mně nic špatného. Mám ráda jezera, lesy, nekonečné nebe a volný prostor. Ale ta tíživá samota! Jste první člověk, kterého jsem za poslední týden potkala. Ach, chybí mi můj kůň,“ povzdechla si Daisy.

Její protějšek se zvonivě rozesmál. „Albert a já tuhle samotu milujeme. Právě proto jsme tady.“

„No jo, vždyť jste čerstvě svoji!“ Daisy si skousla dolní ret. „To teď bylo nepatřičné, že? Prosím, nevšímejte si mého plácání. U mě platí: co na srdci, to na jazyku. Tvrdí to o mně všichni.“

„Mně se to líbí. Je to osvěžující.“

„Ha! To zkuste říct mým dvěma tetám. Ty mě považují za naprosto nemožnou.“

Večer strávili ve čtyřech u táboráku, opékali pstruhy, které Louis ulovil, zatímco Daisy byla na lovu kachen, a ve žhavém popelu pekli brambory, o které si popálili prsty. V přítomnosti ostatních Daisy chutnala dokonce i ta ryba. S Margret si rozuměla a objevily několik společných zálib, například lásku k divadlu.

Albert a Louis se naopak zprvu rozplývali nad krásami přírody a blahem, které jim přinášel jednoduchý život ve stanu a v chatce. Poté, co nějakou dobu opěvovali vznešenost samoty, se řeč stočila na Albertovo povolání. Nedávno nastoupil v Berlíně jako asistent na univerzitě u známého architekta a vysokoškolského pedagoga Heinricha Tessenowa. Louis poslouchal Albertovo vyprávění s velkým nadšením. Ten muž byl vizionář!

Následujícího rána se obě náhodné známosti rozloučily. Všichni si vyměnili adresy a slíbili si, že zůstanou v kontaktu.

Kapitola 3

Ti zlí, to jsou vždy ti druzí.

Annemarie Sadler

Po třech týdnech v divočině začala Daisy protestovat. Stýskalo se jí po hluku a civilizaci, po vyjíždkách na Nereidě, po smíchu a dovádění s Mitzi a v neposlední řadě po teplém švestkovém koláči se šlehačkou. Vrátili se proto domů na statek Tessendorf dřív, než měli v plánu – a ocitli se rovnou ve středu obrovského pozdvižení. Do panského domu se někdo vloupal!

Zloděj v noci vypáčil okno pracovny a zmizel s pokladnou správce Otto Hauschky. Právě z těchto peněz se hradila většina každodenních výdajů. Ať už kuchařka Theres Stakensegelová potřebovala nový hrnec, nebo Louis lahvičku inkoustu a známky, museli si pro hotovost zajít za Hauschkou.

Daisy znala správce Hauschku jako člověka, který všem životním nesnázím čelil s neochvějným klidem, ať už šlo o slintavku a kulhavku, hořící stodolu, nebo divoké kousky jeho syna Williho. Tentokrát však byl bez sebe. Jejich rodině sloužil už třicet let jako spolehlivý správce všech tessendorfských majetků a po dohodě s matriarchou Sybille z Tessendorfu už po určitou dobu zaučoval do této odpovědné funkce i syna Williho.

Samozřejmě že už i dříve na statku tu a tam něco zmizelo, ale dosud nikdy se zloděj nevkradl přímo do domu a nezcizil peníze. Policie zahájila vyšetřování.

Clarissa a Winifred z Tessendorfu, sestry Daisyina zesnulého dědečka Wilhelma, však pachatele už dávno identifikovaly: kočovníky. Na návsi stálo v kruhu osm pestrobarevně pomalovaných vozů, které přijížděly každoročně v září, s výjimkou válečných let. Večer kočovníci vždy rozdělali velký táborák. Když žár ohně zesílil a jiskry vyšlehly k noční obloze, vytáhli muži housle, mladé ženy tamburíny a začalo se tančit. Daisy už teď netrpělivě vyhlížela chvíli, kdy se jako loni mezi ně bosá vmísí.

„To byli oni, ti cikáni!“ Hned po jejich návratu se Clarissa vrhla na Daisy.

„To snad není pravda, že jim dovolili...“ Winifred se zalykala rozhořčením.

Clarissa za ni jako obvykle pohotově zaskočila: „Ano, je to naprosto neuvěřitelné, že si smějí rozbít tábor na návsi! Téměř nám pod okny. Co si to ten starosta proboha myslí!“

„Ano, co si to jen myslí? Ten muž je nepřijatelný. Měl by být okamžitě zbaven úřadu!“ přidala se Winifred.

Sestry, které zasvětily svůj život dobročinnosti, bývaly ve svých soudech jen zřídka kdy shovívavé.

Daisy obvykle brala řeči vzájemně se papouškujících sester na lehkou váhu, ale dnes ji jejich výlevy rozčílily. „I mezi cikány kradou jen zloději! Zamyslete se nad tím, drahé tetičky!“ Nedbale naznačila úklonu a rychle následovala Louise do domu.

Mnoho lidí smýšlelo jako její tety, takže policisté ze všeho nejdřív prohledali právě ony křiklavé vozy.

Do pátrání se zapojili také někteří vesničané, mezi nimi i správcův syn Willi Hauschka.

„Naše policie je banda neschopných hlupáků,“ stěžoval si Willi ještě o dva dny později Louisovi. Kamarádili se už od dětství a nyní sbírali u jezera Tessensee placaté kamínky a házeli je po vodní hladině, pak oblečení skočili do vody a závodili, kdo první doplave k loděnici. Teď leželi nazí na sluncem vyhřátých prknech mola a čekali, až jim uschnou šaty.

„A co by podle tebe měli dělat?“ zeptal se Louis lenivě. Teplý vzduch ho příjemně hřál na těle a zpomaloval mu myšlenky.

„Měli by se podívat i do domů ve vesnici!“ Willi se posadil. Našel ještě jeden plochý kámen, ale místo aby ho nechal ladně poskakovat po hladině, mrští ho vztekle do vody.

Louis se k němu vleže natočil. „No tak, Willi,“ ozval se chlácholivě. „Zmizely jen peníze, nikdo nikoho nezabil. Má snad policie vpadnout do domů jako nějaká drancující soldateska?“

„Jinak se s tím přece ty mlátičky taky moc nemazlí.“

„Nemyslíš, že si to bereš až příliš osobně? Zvláště když to ani nebyly vaše vlastní peníze.“ Louis opatrně volil slova a mluvil smířlivým tónem. Od začátku roku mezi ním a Willim narůstalo napětí, jehož příčinu nedokázal pojmenovat. Strávili spolu téměř celé dětství, vyrostli společně na statku po boku Daisy, která byla zhruba stejně stará, a její kamarádky Mitzi. V létě se všichni čtyři koupávali v jezeře, stavěli hráze na potocích, chytali pulce, lezli po stromech a budovali si u mýtiny spících obrů lesní skrýš. Někdy si Willi a on hráli na bandity, kteří unesli dvě princezny, přičemž se často dostávali do křížku s Mitzi, protože ta se chtěla stát raději lupičkou než slaboučkou princeznou, zatímco Daisy to bylo jedno. V dlouhých zimách spolu sváděli divoké koulovačky, jezdili na saních nebo bruslili na jezeře Tessensee a vysekávali do ledu díry, aby mohli rybařit. Byli nerozluční jako čtyřlístek. Ale jakmile se přiblížilo dospívání, chlapci a dívky se čím dál častěji vydávali každý vlastní cestou. Willi k tomu odcizení přispěl i tím, že si liboval v provokacích vůči Daisy a Mitzi – téměř jako by jim najednou musel dokazovat, že je chlap. Louis se často ocital v roli smířčího soudce mezi těmi třemi.

„Mého otce okradli!“ vytrhl ho teď Willi drsně z přemýšlení. „Jak bych si to, k čertu, neměl brát osobně?“ Vyskočil na nohy a začal se soukat do kalhot.

„Co to děláš?“ Louis na přítele zespodu zamžoural, ještě napůl omámený tím letním proudem vzpomínek.

„No, co bys tak asi řekl? Odcházím!“ Willi dupal tak vztekle, že se dřevěný můstek pod jeho bosými chodidly zachvěl.

Zhruba ve stejný čas se Daisy zapletla do hádky s dlouholetým stájníkem Stanislausem Zischem. Ve skutečnosti se ten Čech nejmenoval Zisch. Jeho pravé jméno bylo neskutečně dlouhé, plné háčků, čárek a vůbec neexistujících písmen a pro běžné jazyky představovalo při výslovnosti nepřekonatelnou překážku. K lidem byl Zisch zásadně skoupý na slovo, a když už se rozhovoru nemohl vyhnout, měl za to, že všechno podstatné lze říct i v hádce. Vést s ním klidný rozhovor bylo stejně nemožné jako dostat ho do automobilu, který považoval za dílo ďáblovo. V zásadě mluvil jen se svými koňmi, ovšem pokaždé s překvapivým klidem a něhou.

Ve světě koní měl Zisch pověst uznávané autority. Jeho renomé sahalo daleko za hranice Západního Pomořanska, a tak se jeho stálá nevrlost obecně tolerovala. Majitelé nadějných koní za ním často cestovali i z velké dálky, jen aby si vyslechli jeho odborný názor. Zisch věděl o koních všechno, ale o lidech nic. Ti mu byli vesměs lhostejní, pokud ho zrovna nevyrušovali při práci. V takovém případě uměl být velmi nepříjemný.

Daisy měla stájníka ráda. Sotva se naučila chodit, její první nejisté krůčky vedly právě do stáje. A byl to Zisch, kdo tehdy to nebojácné malé dítě poprvé posadil na koňský hřbet. Daisy se přitiskla k hřejivému koňskému tělu a v tu chvíli věděla, že přesně sem patří. Chtěla žít mezi těmito plachými, mírnými tvory, naslouchat jejich tichému odfukování a nechat se pohltit jejich bohorovným klidem. Možná právě to bylo největší štěstí: najít něco, co člověk nehledal, a náhle se stát součástí zázraku. Daisy byla tehdy ještě příliš malá, aby tu zkušenost pochopila jako něco výjimečného. Zato přišly slzy, křik a vzteklé kopání, když ji Zisch musel sundat, protože se ve dveřích stáje objevila zadýchaná chůva, které Daisy na chvíli utekla.

Zisch by to nejspíš nepřiznal ani při mučení, ale Daisy se mu zkrátka dostala pod kůži. Milovala koně, ta citlivá stvoření, stejně jako on.

Dnešní hádka, jako ostatně mnohé předchozí, se točila kolem Daisyiny klisny Nereidy, přesněji řečeno kolem jejího krmení. Zisch zastával názor, že Daisy svou klisnu příliš rozmazluje pamlsky.

„Bylo to jen jablko. JEDNO JABLKO!“ hájila se Daisy.

„Nejde o jablko!“ zasyčel Zisch. „Ty nikdy nedodržovat stájový řád! Koně potřebují klid! Žádné rušení, když žerou!“

Tak úplně se v tom nemýlil. Zisch, který jako husar dlouhá léta sloužil u vojska, vedl stáj jako kasárna a prosadil pevný návštěvní řád, který museli všichni dodržovat. A přesto Daisy vpadla přímo do doby krmení, kdy koně právě dostávali zvláštní dávku ovsu.

Uznala, že nemá velký smysl hádat se kvůli jednomu jablku. Vždyť už ani v minulosti to k ničemu dobrému nevedlo... Na druhou stranu se nechtěla nechat ze *svého* ráje vyhnat. Tak nasadila ten nejvěrnější psí pohled: „Prosím, Zischi, byla jsem celé tři týdny pryč a musím toho tolik dohnat. Potřebuju to.“

„Cože? Co?“ Zisch přimhouřil jedno malé černé oko.

„No přece koně! Ten pach stáje, kůže a slámy!“ zvolala Daisy a teatrálně rozpřáhla ruce. „Tohle všechno tady!“

Ted' přimhouřil i druhé oko. Každý, kdo Zische znal, věděl, že to je jasný signál: zmizet dřív, než bude zle. Jenže Daisy se nehodlala vzdát tak snadno. Zvedla bradu v bojovném gestu a stájníkovi se postavila.

Zisch bleskovým pohybem sebral z blízkého kolečka jeden čerstvý koňský koblih, který ještě sálal teplem, a vtiskl ho překvapené Daisy do dlaně. „Tady máš, příště si vem s sebou na čuchání tohle. A teď ven!“

Kapitola 4

Pojď, jaro ukáži ti: ty divy nesčetné. Jaro, jež v lese svítí,
do ulic neslétné.

Rainer Maria Rilke

...a na ochozech smrt jsi viděl stát, překlad Jindřich Pokorný

Zima ustoupila jaru. Zatímco podle Daisyina vnímání se čas na podzim a v zimě zpomaloval a občas jako by se úplně zastavil, na jaře se dny rozběhly takovým tempem, že si sotva stihla vydechnout.

Jaro totiž znamenalo nejrušnější období na hlavním statku Tessendorf i na čtyřech přidružených hospodářstvích Molensee, Ohlendorf, Dietzau a Wissow. Inspektoři mapovali škody po zimě a zadávali potřebné opravy. Pole se připravovala k setbě – oralo se, vláčelo a vysévalo. Ovocné stromy se prořezávaly, v lesích se těžilo dřevo, rybník se čistil. Mlátičky, traktory a samovazače procházely generální údržbou, generátor ve mlýně nahradil novější model. I parku se dostalo na jaře péče, zahradníci stříhali cesmíny a zimostrázy, hrabali listí, kypřili záhony a bojovali s mechem. Jarní rostliny, které přezimovaly ve sklenících, se znovu přesazovaly do záhonů. I lidé nyní ožívali jako první zelené výhonky deroucí se z hlíny za světlem a plánovali jaro a léto.

Na statku Tessendorf se letos chystala mimořádná oslava významného jubilea. Slavnosti měly na venkově vždy velký význam.

Byly místem setkání, zábavy i odměny, uzavíraly se při nich obchody, debatovalo se o politice a do vzduchu stoupala oblaka dýmu z doutníků. A v neposlední řadě sloužily také jako trh nevěst a ženichů.

Zatímco muži ve slavnostní den v lepším případě vytáhli vyčištěný smoking nebo slavnostní uniformu, vykoupali se, oholili a možná si nechali i ostříhat vlasy, u dam pozvání na ples vždy vyvolalo hektický shon. Při přípravách se nic neponechávalo náhodě. Každá žena chtěla zazářit a to bylo možné jedině v nových šatech.

Daisyina francouzská matka Yvette kladla na svůj šatník tradičně vysoké nároky. Nestačilo jí zajet do blízkého Štětína, který nabízel poměrně slušné módní salony. Ani pulzující metropole Berlín v jejích očích neobstála. Když přišla řeč na módu, měla Yvette vždy po ruce větu: „Pche, Berlín? *C'est provincial!*“ Podle ní přicházeli v úvahu jedině ti nejlepší módní návrháři světa a ti se přece nacházeli v jejím rodném městě, v Paříži. Nejméně dvakrát do roka si proto balila kufr a vyrážela do francouzské metropole.

Chystaná slavnost byla věnována pětasedmdesátým narozeninám Sybille z Tessendorfu, Yvettiny tchyně. Už dávno před smrtí svého muže Wilhelma z Tessendorfu v roce 1918 převzala Sybille otěže rodinného podniku, štětínských společností Helios-Werft und Lokomotive AG, a od té doby je držela pevně v rukou. U příležitosti tohoto jubilea se na statek Tessendorf ohlásila veškerá smetánka ze společnosti i politiky. A přestože to zatím nikdo oficiálně nepotvrdil, bylo veřejným tajemstvím, že slavnostní řeč na počest předsedkyně představenstva tak důležitého podniku, jakým byla loděnice Helios-Werft AG, pronese sám říšský prezident Paul von Hindenburg.

Daisy byla na matčiny časté cesty zvyklá a loučení jí pokaždé zpříjemňovala radost z nadcházejícího návratu. Nejenže matka přivezla dárky, ale navíc se Daisy směla podle libosti probírat matčinými novými věcmi. Ještě ani neuměla pořádně číst, a už hláskovala jména nejproslulejších pařížských módních návrhářů a parfumérů jako Patou, Chanel a Guerlain. Ze všeho nejradši ale měla gobelínový váček s výšivkou v egyptském stylu. Po objevení legendární

hrobky faraona Tutanchamona si totiž orientální motivy podmanily celý módní svět.

K podivuhodným darům z Paříže vždy patřily i nadýchané pu-sinky a mandlové makronky, balené jako šperky do zdobených kra-biček. Malá Daisy mlsala s nesmírnou vášní.

Ne všichni v domácnosti však Yvettiny luxusní cesty schvalo-vali. Daisy tu a tam zaslechla poznámky, v nichž padala slova jako „plýtvání“ nebo „rozmařilost“. Mezi ty, kteří to její matce nejvíce nepřáli, patřil její nevlastní bratr Hagen, jeho žena Elvira a – světe, div se – také pratety Clarissa a Winifred, jejichž životabudičem byl převážně mirabelkový likér, rozhořčení a nikdy neutuchající tla-chání. Tak se tyto postarší slečny mohly do omrzení pohoršovat nad těmi nemožnými mazanicemi, které si Yvette přivezla z Paříže a jimiž si vyzdobila své soukromé pokoje. Daisy však tyhle bláznivé obrazy milovala. Jejich autoři se jmenovali Picasso, Braque nebo Magritte. Ze všech přivezených děl jí zvlášť učarovala dvě z nich: na jednom byla žena se dvěma tvářemi – jedna polovina se smála, druhá plakala – a její vlasy sahající až k bokům se skládaly ze stovek drobných modrých motýlků. Druhý obraz znázorňoval zraněné srdce, sestavené z nespočtu drobných teček ve všech odstínech čer-vené, od světlého tónu nezralých třešní až po sytou barvu zralých malin. Srdce s krví odkapávající na podlahu jako by z plátna chtělo upláchnout. Daisy se už v dětském věku to krvácející srdce dotýkalo až do hloubi duše. Pokud před ním setrvala dost dlouho, slyšela, jak bije – a pak se i její vlastní srdce v drobném hrudníčku pohnulo a odpovědělo mu v tichém rozhovoru beze slov. Když Yvette po-střehla, jak silným kouzlem to dílo na její dceru působí, vysvětlila: „To je umění, *chérie*. Umění musí dojímat. A někdy při tom míří rovnou do našeho srdce.“

Daisyin otec Kuno na to žádný názor neměl, nezajímal se o umě-ní ani o drby a k nelibosti své matky Sybille neprojevoval zájem ani o rodinné panství Tessendorf. Bojoval ve Velké válce a vrátil se z ní jako jiný člověk. O svých zážitcích nikdy nemluvil, ale od té

doby se na svět díval jinýma očima. Jako mladšímu synovi z rodu Tessendorfů mu původně připadla péče o rozsáhlé rodové statky, a proto také vystudoval lesnictví. Svou náklonnost k přírodovědnému bádání si však uchoval a věnoval se mu po celý život. Ze všeho nejvíc ho fascinovali ptáci. Dokázal napodobit desítky jejich hlasů. Stejně tak měl slabost pro hmyz a měkkýše. V poslední době choval ostranky purpurové, mořské měkkýše, ze kterých se získával purpur, a neustále s sebou nosil několik exemplářů v zavařovací sklenici. Se zaujetím je pozoroval, protože se chystal o těchto pozoruhodných tvorech napsat knihu. Vyzkoušel si leccos. Daisyin otec dával přednost tichu před lidským lomozem a většinu času trávil v bývalé hájence, kterou si přizpůsobil pro své účely. Jen máloco ho dokázalo vylákat z dobrovolné učené samoty.

Decentní i méně diskrétní narážky na výdaje své ženy za cesty do Paříže, obrazy a šaty odbýval vždy stejnou větou: „Když jí to dělá radost...“ Kuno bez výhrad schvaloval všechno, co přinášelo štěstí jeho druhé, mnohem mladší manželce.

A nyní se jeho žena poprvé rozhodla vzít s sebou do rodného města obě dcery. Jednoho dubnového dne roku 1929 si Yvette zavolala Daisy a Violette, aby jim tu radostnou novinu oznámila.

Sestry se okamžitě pustily do spontánního oslavného tance. „Jedeme do Paříže, jedeme do Paříže!“ Jejich jasné dívčí hlásky vyplášily leonbergery patřící Sybille, kteří se k jejich nadšení přidali hlasitým štěkotem. To boží dopuštění vyrušilo dokonce i Monsieur Fortuného, Yvettina mopse. Za normálních okolností nejlínějšího psa pod sluncem přimělo poposkočit na krátkých nožkách a udělat pár rozvážných piruet, než se opět uvelebil na sametovém polštáři.

Yvette si bezstarostnost dívek vychutnávala. Ponuré vzpomínky na vlastní mládí v Paříži usilovně potlačovala, což se jí přes den dařilo bez obtíží. Jen občas v noci, na prahu svítání, kdy je člověk nejzranitelnější a nejvnímavější k temnotě, ji přepadaly dávné strachy. Tehdy jí byli mrtví bližší než živí. Ale teď měla dobrý život, *une bonne vie*, a hodlala se ho zuby nehty držet.

„*Maman*, dostanu plesové šaty od mademoiselle Chanel? S pořádným výstřihem a saténovými rukavicemi až k loktům? A prosím, smím mít účes jako Daisy? Bez copánků a stužek?“ chrllila Violette jedno přání za druhým.

„Uvidíme. Ale nejdřív mi obě musíte něco slíbit. Sedněte si.“ Yvette ukázala na drobnou pohovku a sama usedla do elegantního křesla s oble tvarovanými opěrkami. „Jsou pravidla, která budete muset během naší cesty dodržovat. Německá říše prohrála válku a v Paříži na to dosud nezapomněli.“

„Jaká pravidla? Ta pitomá válka skončila před jedenácti lety!“ Violette to připadalo jako věčnost a vůbec nechápala, co to má společného s ní.

„Pozorně mě poslouchejte, *mes filles*. Bylo to Německé císařství ve spojení s Podunajskou monarchií, kdo tehdy rozpoutal tu hroznou světovou válku. Těžko se na to zapomíná, když člověk přišel o otce, syny a bratry nebo je viděl vracet se domů jako invalidy. Válka přináší hluboké utrpení. A občas vzplane hněv a nenávist vůči těm, kteří za to nesou odpovědnost. Proto chci, abyste v Paříži nedávaly najevo, že jste Němky. Po celou dobu naší cesty budeme mluvit francouzsky. V hotelu Ritz se pokaždé ubytovávám pod svým dívčím jménem Poissonová. A jako své dcery vás tam rovněž přihlásím pod tímto jménem. *Compris*?

„Jako že se mám vydávat za francouzskou mademoiselle? To je ovšem *magnifique!*“ zvolala nadšeně Violette, znovu vyskočila a roztočila se jako dětská káča.

„To není žádná hra, Violette!“ napomenula ji Yvette přísně. „Buď se chovat slušně a poslouchat mě na slovo. Ty i Daisy mi slíbíte, že samy neuděláte ani krok z hotelu. Slibte mi to tady a teď!“

Violette a Daisy se na sebe polekaně podívaly. Matka mluvila tak rázně jen výjimečně, a tak si pospíšily, aby ji ujistily, že samozřejmě budou dodržovat všechna pravidla.

„Marguerite, prosím odlož teď tu bonboniéru, užila sis jí víc než dost. Violette, jestli budeš mít ten obličej přitisknutý na skle ještě o chvilíčku déle, zůstane ti placatý nosík,“ napomenula Yvette dcery francouzsky.

„Co prosím?“ vyhrkla Violette spontánně německy. Hned si ale uvědomila svůj přešlap a opravila se: „*Comment?*“

Tentokrát to přeroknutí našťestí nevadilo, protože měly celé lůžkové kupé první třídy jen pro sebe.

„Musíš zůstat soustředěná!“ napomenula ji Yvette.

„Ano, *maman*.“ Violette sklopila hlavu, ale vzápětí se znovu přitiskla k oknu. Po dni a noci ve vlaku právě mýjely pařížské předměstí, kolem nich ubíhala místa jako Goussainville, Villiers-le-Bel a Sarcelles, shluky selských usedlostí, stodol a kostelů, přerušované čerstvě zoranými poli a pastvinami.

Violette se vzrušeně zavrtěla.

Daisy na tom byla podobně. Měla nastudovaný *baedeker* a díky výjimečné paměti, kterou zdédila po babičce, znala zpaměti plán města i seznam pamětihodností. Paříž jí byla po matčiných vyprávěních už dávno důvěrně známá. A přece ji teď ten pohled na první pařížská předměstí zaskočil. Překvapilo ji totiž, jak důvěrně na ni působí, jako by tu už jednou byla, jako by tohle nebyla návštěva, ale návrat domů.

Na jejich matku se to vztahovalo beze zbytku. Yvette, sama od přírody životem doslova prodchnutý člověk, náhle zazářila, jako by se v ní rozhořel plamen. *Jak je moje maman krásná...* Yvettin půvab, její cit pro eleganci a styl vzbuzovaly obdiv široko daleko. Ale pro Daisy matka představovala především laskavý hlas a teplou pleť, bezpečí a důvěru, s níž se člověk už rodí. Podobně hlubší myšlenky začaly Daisy napadat teprve nedávno. Přesto se přistihla, že stále častěji touží proniknout pod povrch věcí.

„Na co myslíš, *mon amour?*“ zeptala se jí Yvette.

„Na tebe a na to, jak jsi překrásná, *maman*,“ přiznala Daisy bez okolků.

„To je od tebe moc milé, *ma puce*,“ odpověděla Yvette. *Ma puce*, moje bleško. Tak jí říkávala, protože Daisy jako malá nikdy nevydržela klidně sedět. A upřímně řečeno, na tom se dodnes moc nezměnilo.

„Kéž bych byla tak krásná jako ty, *maman*,“ vyhrkla v tu chvíli Violette. Na rozdíl od své sestry Daisy nebyla obdařena neochvějným sebevědomím. V poslední době snadno ztrácela rovnováhu, reagovala vzdorovitě, chtěla všechno hned, sama sobě házela klacky pod nohy, zamotávala se do víru vlastních emocí, toužila po tom a onom... Ale po čem vlastně konkrétně?

„Ale *mon cher enfant*, ty jsi nádherná!“ odpověděla jí Yvette něžně. „Podívej se na svou pleť! Je tak sametová! Když jsem byla ve tvém věku, měla jsem obličej plný pupínků a nosila klobouk až po bradu.“ Yvette si stáhla svůj elegantní baret až pod nos, takže jí zpod něj vykukovaly jen třešňově rudé rty.

„A já mám ty hloupé pihy! A mateřské znaménko na tváři.“ Daisy si také stáhla klobouk hluboko do čela. Violette se zachichotala. Tak rychle, jak dokázala ztratit rovnováhu, ji zase uměla najít.

„Děvčata, podívejte se! Už projíždíme čtvrtí Saint-Denis! Vítejte v Paříži!“ zvolala Yvette se stejným nadšením, jaké v tu chvíli cítily její dcery.

Krátce nato vlak s trhnutím zastavil na pařížském nádraží Gare du Nord a za necelou hodinu se ubytovaly v hotelu Ritz na Place Vendôme. Daisy a Violette už dříve poznaly luxus hotelu *Adlon* v Berlíně, znaly elegantní lázně na pobřeží Baltského moře, stejně jako starobylou císařskou Vídeň a zlatou Prahu. Ale tohle byla Paříž! Pulzující srdce umění, kultury a módy, mýtus, který přitahoval a inspiroval nejslavnější světové umělce a spisovatele. Paříž nebyla jen obyčejné město plné ulic a budov, Paříž byla příslib. Navíc se nad ní vznášelo jaro, které městu propůjčovalo zvláštní kouzlo: *l'amour*.

Yvette požádala řidiče, aby udělal malou zájízdku přes Champs-Élysées, protože chtěla dívkám ukázat Napoleonův Vítězný oblouk, který sice nebyl tak široký jako Braniborská brána, ale zato dvojnásobně vysoký. Objeli také náměstí Place de la Concorde, v jehož

středu se k obloze vypínal obelisk z Luxoru, a odtud také poprvé zahlédly i životodárnou tepnu Pařížanů, řeku Seinu, po níž se hemžila spousta člunů a lodí. Daisy a Violette okamžitě začaly matku přemlouvat, aby se vydaly na plavbu po řece. Ovšem na Seinu a její lodě brzy zapomněly, jakmile se před nimi začaly rýsovat obrysy Eiffelovy věže.

Violette a Daisy už ve vlaku tiskly nosy na sklo, ale po projíždce v limuzíně se cítily doslova opojeny všemi těmi pamětihodnostmi, o kterých dosud jen slyšely nebo četly.

Matka se usmála. Nikdo nedokázal vliv a přitažlivost Paříže procítit lépe než ona. Paříž, to byla magie.

Kapitola 5

Nejodvážnější věcí je myslet sama za sebe. Nahlas!

Coco Chanel

Eiffelova věž zatím musela počkat.

Rue Cambon číslo 31 bylo první místo, které Yvette následujícího rána zadala řidiči. Právě tam se nacházely ateliéry Gabrielle Chanel, Yvettiny oblíbené módní návrhářky. Mademoiselle Chanel, nebo Coco, jak si sama říkala, způsobila revoluci v módě a osvobodila ženy od těsně sevřených korzetů. Darovala jim novou formu svobody těla i pohybu. Po celá staletí se ženy podřizovaly společenským normám, nechávaly se svazovat do korzetů, a při tom zapomínaly, že nic nemůže omezit svobodu jejich myšlení – ledaže by to udělaly ony samy.

Tři dámy ze statku Tessendorf strávily v Rue Cambon celé dopoledne. Štíhlé manekýnky jim předváděly nejnovější kolekci a Yvette vybírala mezi denními šaty a kostýmy. Ať už byly předváděné modely sebeúchvatnější, Daisy a Violette netrpělivě čekaly na část přehlídky věnovanou večerní módě. Už u snídane jim totiž matka vyrazila dech: u příležitosti slavnostního narozeninového plesu jejich babičky obě poprvé obléknou pařížskou haute couture!

Když kolem nich prošla poslední modelka a zmizela za samotovým závěsem, začala konzultace. Mademoiselle Chanel pro ně načrtla několik návrhů a poté osobně vzala jejich míry.

Daisy se obávala, že s jejími proporcemi to nebude slavné, a měla pravdu. Mezi jejími mírami a těmi Violettinými byl rozdíl čtrnáct centimetrů v pase! Daisy zašilhala k zrcadlovému pultu, na kterém byl pro zákaznice připravený malý výběr delikates. Vždycky když si byla jistá, že ji matka nepozoruje, si něco uzmula. Teď si s rozpaky vzpomněla na druhý croissant, který si potajmu strčila do kabelky a snědla ho před chvílí v šatně. Proklínala svou neukojitelnou chuť k jídlu a chybějící sebekázeň. Právě v tu chvíli se její pohled střetl s pohledem módní návrhářky a v jejích očích zahlédla náznak pobavení. V hlase mademoiselle Chanel se však nic z toho neodráželo, když jí s naprostou samozřejmostí řekla: „Žádné obavy, mademoiselle Marguerite, ženské křivky jsou vždycky en vogue. Navrhnú vám šaty, které vaši postavu zahálí jako voda. Každá žena je krásná, pokud si je sama sebou jistá a drží hlavu zpříma.“

Daisy okamžitě podlehla kouzlu té ženy. Jak sebejistě a klidně Chanel působila, s cigaretou v koutku úst, jako by o sobě nikdy nepochybovala! Vydělávala si sama na sebe a obstála ve světě, kde pravidla odjakživa určovali muži.

Na konci dne si Daisy od mademoiselle Chanel neodnesla jen novou garderobu. Především odešla s poznáním, že žádné hranice neexistují, to jen my sami si je vytváříme.

Opustily módní ateliér a obsadily poslední volný stůl v populární kavárně na Rue Saint-Honoré. Mírné počasí vylákalo do ulic snad polovinu Paříže. Yvette objednala *café*, podávané v malíčkových šálcích, a k tomu *amuse-bouches*: voňavou, horkou bagetu, tři druhy paštiky a mističku černých oliv. Daisy už sahala po jedné z těch lákavých chutovek, když ji matka lehkým ťuknutím vějíře zastavila: „Ale ne. Ani jednu olivu. Až do večera máš dietu.“

„Ale *maman*!“ zanaříkala Daisy. „Je poledne a mám hlad!“

„Měla jsi už víc než dost, *chérie*. Nemysli si, že jsem si nevšimla, jak ses dneska ráno vrhla na půlku bufetu. O tom croissantu v kabelce radši ani nemluvím. *Bon sang*, ty snad máš žaludek jako velryba...“ Yvettin hlas zněl jemně jako obvykle, a právě proto její výčitka

dopadla o to tvrději. Daisy si povzdechla, napila se svého *café* a spojila se s tím, že se kolem sebe rozhlížela: byla okouzlená, jako by všechno do sebe dokonale zapadalo. Jako by svět přes noc zkrásněl.

A zatímco v Tessendorfu teprve začínaly rozkvétat tulipány, v Paříži už lemovaly bulváry kaštiny obsypané bílou pěnou květů a jejich omamná vůně Daisy připadala stejně hebká jako hedvábí v ateliérech mademoiselle Chanel. Na chodnících se hemžili chodci a Daisyin pohled právě upoutali dva jízdní četníci, protože jejich koně jí hned připomněli Nereidu. Přinejmenším ji uklidňovalo vědomí, že je její čerstvě březí klisna doma u Zische v těch nejlepších rukou. S pousmáním sledovala mladou služebnou v bílé zástěře a čepečku, která na vodítku vedla dokonale ostříhaného bílého pudla. Oba, služka i zvíře, kráčely s hrdě vztyčenou hlavou a Daisy si přitom vybavila slova mademoiselle Chanel, že každá sebevědomá žena je krásná. Narovнала se, zvedla bradu a cítila se... krásná. A hned upoutala pozornost mladého kominíka, který si vesele pískal, zatímco si přes rameno přehazoval žebřík. Když uviděl Daisy, s velkou okázalostí smekl cylindr a bezostyšně na ni mrkl. Na druhé straně ulice si právě jeden hudebník rozložil harmoniku a začal hrát šanson. Největší dojem však na Daisy udělaly nespočetné elegantní Pařížanky, ženy s jakousi samozřejmou noblesou, které kráčely zavěšené do svých společníků, jako by tím říkaly: „*Oui*, můžeš mě doprovázet, ale směr určuju já.“

Daisy si přála, aby s ní teď byla její kamarádka Mitzi a prožívala to všechno s ní. Jenže Mitzi s ní nemohla jezdit na koni, procházet se ulicemi, zkoušet šaty v ateliéru Chanel nebo navštívit Eiffelovu věž. Mitzi byla totiž na statku Tessendorf kuchyňskou pomocnicí a pomocné děvečky nejezdily do Paříže.

Samotná Daisy si ze společenských rozdílů nic nedělala. Chytrá Mitzi si však dobře uvědomovala, že kdo se pohybuje mezi dvěma světy, přivolává na sebe jen potíže.

Daisyina pozornost se nyní zaměřila na jeden kavárenský stůl, který se právě uvolnil a okamžitě ho obsadili čtyři noví hosté. Na

sobě měli elegantní obleky s kravatami a klobouky, hned si zapálili cigarety a s nepřekonatelnou ležérností se opřeli o židle, jako by jejich životním posláním, *raison d'être*, bylo sedět právě tady a kouřit gauloisky.

Daisy zamrkala, jednou, dvakrát, než jí došlo, že se jedná výhradně o ženy. Samozřejmě, tohle byly opravdové *garçonnes*! Ženy, které se vysmívaly manželství a mateřství a vedly nezávislý, svobodný život.

Jedna z těch emancipovaných mladých žen zvedla monokl a přejela Daisy pohledem, jako by na ni chtěla zavolat: *Bonjour*, ty legární ptáčku.

Daisy se zastyděla, že byla přistižena při zírání. Violette vedle ní ji šťouchla. „Viděla jsi je?“ zašeptala. „Ty jsou ale podivně vystrojené. A tamta má dokonce vousy!“

Daisy, dychtivá podělit se o své vědomosti, jí vysvětlila, že to jsou *garçonnes*, ženy, které odmítají tradiční ženskou roli.

„To nechápu,“ podotkla Violette. „Odmítají muže, a pak se obléknou jako oni a nalepí si vousy?“

Yvette to zaslechla a srdečně se zasmála. „*Mon amour*,“ řekla, „pojetí svobody je málokdy jednoduché a dožadovat se jí bývá vždy dvojsečnou zbraní. O tom by Francouzi mohli zpívat celé árie.“

„Co prosím?“ zeptala se Violette zmateně.

„Jde o odvahu, holčičko, ne o rovnoprávnost.“

„Přesně tak!“ přitakala Daisy horlivě. „*Garçonnes* nosí pánské obleky, aby ukázaly, že každý člověk může být tím, čím chce nejradši být.“

„Tak to já chci být rozhodně ženou a nosit krásné šaty,“ prohlásila Violette. „A určitě si nenechám narůst vousy.“

Než se tři dámy z Tessorofu vrátily zpět do hotelu, dopřály si ještě dlouhou procházku. Daisy už v ateliéru litovala, že si ráno vzala nové lodičky s páskem. Měla ale štěstí, protože cestou bylo každou chvíli co obdivovat, což její energickou matku brzdilo v jejím obvyklém svižném tempu.

Slunce už zlatilo pařížské střechy, když se vrátily do Ritzu. Dnes večer je čekala večeře mimo hotel. Zatímco se matka odebrala do ložnice, aby se převlékla, sestry zamířily do společného pokoje. Paříž v noci, to obě toužily zazářit. Každý kousek oblečení, který si s sebou přivezly, vyndaly a podrobily přísnému zkoumání. Netrvalo dlouho a obsah velkého cestovního kufru se jako pestrobarevný vodopád rozlil po posteli, punčochy a podvazkové pásy ladně visely z opěradel židlí, klobouky a kabelky obsadily zbytek pokoje. Violette jen v negližé poskakovala po místnosti a všude se přehrabovala, až nakonec začala horečně prohledávat Daisyinu kosmetickou taštičku.

„Kde máš růžovou rtěnku?“

„V egyptském váčku.“ Daisy seděla v županu před zrcadlem a kartáčovala si kadeře.

„A ten je kde?“

Daisy pokrčila rameny a neurčitě ukázala směrem ke koupelně. Violette ho našla, rozvázala tkaničku a vykřikla: „Fuj, ten je ale plný drobků!“ Bez ohledu na to vysypala obsah na postel. Vedle tenké knížečky se objevila vyšíváná peněženka, kapesníček, pár drobných mincí, sponky do vlasů, papírek od bonbonu a Daisyin talisman, zrezivělý hřebík z podkovy jejího poníka Fee.

„No tedy, Daisy,“ hubovala ji Violette, „tohle není kabelka, to je skládka! A rtěnka nikde!“

„Ach, teď si vzpomínám, už jsem ji vyndala. Leží tady na toaletním stolku.“

V zrcadle se za sestrou objevila Violette. „Och,“ povzdechla si srdceryvně, „dala bych všechno za tvoje husté kadeře! Moje vlasy jsou řídké a rovné. Vypadám jako jezevčík.“

„Ty máš ale nápady!“ zvolala Daisy záměrně zvesela, aby ji povzbudila. „Okamžitě bych s tebou měnila. S tvými hladkými vlasy bych už dávno nosila mikádo. Ale s tím mým nezkrotným kudrnatým hnízdem bych v tom vypadala jako prachovka. A jen se podívej, jakou máš útlou postavu!“ vzdychla Daisy a palcem a ukazováčkem se štípla do záhybu na svém břiše.

„Ale to bys mohla snadno změnit a ten špek shodit, kdybys do sebe pořád něco necpala!“ odvětila Violette. „Ovšem moje vlasy,“ dodala a demonstrativně zvedla jeden pramen, „zůstanou pořád takhle fádni. A věčné kulmování je určitě ještě víc ničí. Žádný muž se o mě nikdy nebude zajímat. Všichni se vždycky otáčejí jen za tebou a za matkou!“

„To si jen namlouváš, Violette. Kdyby ses nesoustředila jenom na sebe, všimla by sis včera, že z tebe ten liftboy nemohl spustit oči, sotva jsme dorazily. Přímo tě hltal pohledem.“

„Ten liftboy? Pche, co bych asi tak dělala s obsluhou výtahu?“ Violette potřásla hlavou, jako by její sestra přišla o rozum. Ale než se otočila, Daisy si všimla, že její slova padla na úrodnou půdu. V koutku Violettiných úst se mihl nepatrný, zasněný úsměv.

Pařížané milovali intimitu malých, zakouřených restaurací. Brasserie *La Coupole* však představovala pravý opak. Nacházela se uprostřed rušné čtvrti umělců Montparnasse a jako největší podnik v Paříži byla považována za chrám art deco – a její název mluvil za vše: hosté sice neusedali pod skutečnou kupolí, ale velkolepý prostor vysoký dvě patra dokázal tento dojem snadno vyvolat. Restaurace otevřela své brány teprve vloni a přitahovala kulturní tvůrce všeho druhu – spisovatele, hudebníky a samozřejmě také četné malíře Montparnassu, ať už úspěšné, nebo ty druhé, z nichž nemálo za nechalo na zeleně natřených stěnách důkazy své umělecké tvorby. Šuškal se, že oba majitelé, Fraux a Lafon, vyměnili nejedno plátno za jídlo a pití.

Vrchní měl frak a úzký knír jako čárku od tužky a pohyby dirigenta je zavedl ke stolu. Objednaly si mořské plody, k tomu bílé víno a jako aperitiv šampaňský koktejl. Okolo nich projel další číšník s pojízdným servírovacím stolem, na němž se vršily talíře s profiterolkami. Ta lahodná sladkost Daisy zlákala, ale naštěstí si včas

vzpomněla na své faldíky a raději se nenápadně rozhlížela kolem, aby odvedla myšlenky jinam. Tohle mělo být obyčejné bistro? Připadalo jí to spíš, jako by vstoupily na velké divadelní jeviště, kde se účinkující předhánějí v exotice a smyslových požitcích. O dva stoly dál se zrovna bezostyšně líbal mladý pár všem na očích. Taková volnost by byla doma na společenské sešlosti naprosto nepředstavitelná. Přítomní pánové dávali přednost smokingu nebo bílému obleku a rozhodně se nepředváděli v uniformách jako doma, dámy měly na sobě rafinované róby. Daisy lačně nasávala všechny dojmy, dokud se k ní matka Yvette nenaklonila a kvůli velkému hluku ji s ústy téměř u Daisyina ucha nevyzvala: „Nezírej tak na ty lidi, *chérie!*“

No, to se jí tedy povedlo – snila o tom, že splyne s kosmopolitní pařížskou společností, a hned se prozradila jako zvědavá venkovan-ka. S povzdechem si dopřála doušek šampaňského.

Číšník přinesl jídlo. Mušle na víně a čerstvý humr se servírovali na stříbrných podnosech pod poklapy, aby nevystydli, a každé sousto chutnalo božsky.

K jejich stolu pořád někdo přicházel, aby s Yvette prohodil pár slov na uvítanou. První v té pestré směsici byl drobný muž s faunovským vzezřením, kterého Yvette představila svým dcerám jako malíře Pabla Picassa. Man Ray, jehož fotografie Daisy obdivovala už ve *Vogue*, jí políbil ruku, stejně jako literát a režisér Jean Cocteau, jehož doprovázel mladík nalíčený po egyptském způsobu a oblečený v krátké tunice. Violette a Daisy z něj nemohly spustit oči, vypadal jako mladý faraon. Následovali dva Američané, jeden spisovatel, druhý sochař.

„Američanů je tu jako písku v moři,“ pošeptala Yvette dcerám. „Díky silnému dolaru si tu mohou i žebráci žít jako princové.“

Vzápětí je přišel pozdravit další host. Po vřelém přivítání jej Yvette představila jako hraběte de Saint-Exupéryho a jako dosud jediného ze svých známých jej vybídla, aby si k nim přisedl. V tu chvíli dorazil ještě jeden pár a Yvette věnovala Daisy pohled, jímž ji vyzvala, aby se hraběti věnovala.